

Den 16. oktober, 2025.

Anbefalinger til metoder og virkemidler til at forebygge iltsvind i vandløb i forbindelse med nuværende og kommende vådområdeprojekter

Med baggrund i viden fra en række lokaliteter i ådale over hele landet, hvor der som følge af ådalsprojekter er konstateret iltsvind i større eller mindre omfang¹, har vi opstillet 10 anbefalinger, der skal medvirke til at forebygge mod, at vådområdeprojekter udvikler sig til at påvirke vandløb med et efterfølgende kritisk iltsvind.

Anbefalingerne er udarbejdet af Danmarks Sportsfiskerforbunds iltsvindsgruppe med faglig bistand af DTU Aqua.

1. Et vådområdeprojekt må **ikke** bidrage til at fastholde eller forringe en i forvejen uopfyldt målsætning for vandløbet eller medføre kritiske iltførhold i vandløb, hvor der er målopfyldelse.
2. Et vådområdeprojekt skal indeholde en konsekvensvurdering af vandløbets iltførhold før og efter gennemførelsen af projektet, herunder en monitorering af iltførholdene efter udførelsen.
3. Opstår der kritiske iltførhold, har vandløbsmyndigheden pligt til at gennemføre kompenserende tiltag i vandløbet på kort og på langt sigt, således at vandløbets målsætning kan opfyldes.
4. Flytning af vandløbstracé eller genslyngning af vandløb skal altid tilstræbes placeret i ådalens laveste dele, så periodiske, naturlige oversvømmelser kan strømme tilbage i vandløbet uden at henstå på engarealer eller strømme hen over engarealer uden for vandløbstracéet.
5. Når der sker en flytning af et vandløbstracé, eller når der etableres et nyt vandløbstracé, skal der gennemføres en konsekvensvurdering af, hvad ændringer af følgende fysiske og hydrologiske parametre betyder for iltindholdet:
 - Vandløbets hældning
 - Vandløbets bundbredde
 - Skråningsanlægget
 - Manningtallet
 - Vandløbets vandføring

¹ <https://www.fiskepleje.dk/vandloeb/restaurering/vaadomraade/genslyngede-vandloeb-i-vaadomraade/vaadomraade-negativ-effekt-paa-fiskebestande>

6. Hvis der er risiko for, at der løber iltfattigt vand fra et vådområdeprojekt ud i et vandløb, skal projektet gennemføres, sådan at det iltfattige vand skal kunne geniltes ved atmosfærisk infiltration, f.eks. med åbne lavvandede søer med maksimalt vindpåvirket overfladeareal, eller ved andre fysiske tiltag - inden udløb i vandløb.
7. Vådområdeprojekter i ådales deltaområder skal så vidt muligt have sit eget separate udløb i fjorden uden for det oprindelige vandløbstracé.
8. Fremtidige projekter bør have som mål at genskabe de naturlige variationer i vandløbets bredde, dybde og hældning. Det giver både bedre iltning og skaber varierede levesteder, hvor lavvandede stryg og skiftende strømforhold (naturlige høl-stryg variationer) gavner fisk og andre vandløbsdyr. I de områder, hvor vandløbet kan blive påvirket af iltfattigt vand fra et vådområdeprojekt, kan man samtidig brede vandløbet ud, gøre det lavvandet og tilføre sten eller træ for at skabe mere bevægelse i vandet. På den måde forbedres både vandløbets iltindhold og dets naturlige dynamik.
9. Anvend skyggegivende træer (rødel) langs vandløbet, så uønsket grødevækst reduceres, strømhastigheden øges og stuvning af vand i sommerhalvåret mindskes.
10. Grødeskæringspraksis i langsomt flydende og dybt nedskårede vandløb skal ændres til netværksskæring. Pincetmetoden skal fjerne sumpplanter og pindsvineknop, som i stedet afløses af vandplanter som vandranunkel og vandstjerne.